

**Bedömarutlåtande efter utvärdering av
huvudområdet Italienska vid Uppsala
universitet, Språkvetenskapliga fakulteten**

2020-09-03

Uppdrag och förutsättningar

Bedömarpanelens uppdrag har bestått i att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015-475) och med stöd i Språkvetenskapliga fakultetsnämndens modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022 (Språkfak 2018/13) utvärdera huvudområdet Italienska vid Uppsala universitet. Språkvetenskapliga fakultetsnämnden har valt att som grundprincip använda huvudområde som utvärderingsenhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Perioden som ska utvärderas motsvarar läsåren 2018–2019.

Underlag och genomförande

Underlaget för bedömarpanelens utgörs av en självvärdering, platsbesök samt ett dokumentationspaket omfattande bland annat kursplaner, utbildningsplaner och kursrapporter, se vidare bilaga 1.

Efter att ha tagit del av självvärderingar och kompletterande dokumentation från huvudämnena samt övergripande information om Uppsala universitet gjorde panelen ett platsbesök den 20–24 april 2020, och träffade då företrädare för samtliga huvudämnen. På grund av den pågående coronapandemin genomfördes detta besök virtuellt med hjälp av videokonferensprogrammet Zoom.

Inom panelen gjordes en arbetsfördelning så att en senior panelmedlem tog huvudansvaret för varje huvudämne, med ytterligare en senior medlem som andraläsare. Vidare ansvarade studeranderepresentanterna för bevakning av vissa aspekter i alla huvudämnena, huvudsakligen rörande Mål 7 och Mål 8, samt punkter under rubrikerna 2. *Övriga aspekter av vikt för utbildningens kvalitet* och 3. *Övriga aspekter*. Samtliga panelmedlemmar deltog i alla möten under platsbesöket, bortsett från några få tillfällen då en panelmedlem hade förhinder.

Efter platsbesöket har detta utlåtande skrivits av den för huvudämnet ansvariga panelmedlemmen med hjälp av andraläsaren, studentrepresentanterna och övriga panelmedlemmar.

Bedömarpanelen har haft följande sammansättning:

- Hans Lindquist, professor emeritus i engelska, Malmö universitet (ordförande)
- Hanne Leth Andersen, rektor, professor i universitetspedagogik, Roskilde Universitet
- Marcus Eng, studiebevakare vid Uppsala Studentkår (studeranderepresentant)
- Riho Grünthal, professor i finsk-ugrisk språkforskning, Helsingfors universitet
- Magdalena Sörle, masterstudent i svenska, Uppsala universitet (studeranderepresentant)
- Gunhild Vidén, professor emerita i latin, Göteborgs universitet

Sammanfattande utlåtande

I utlåtandet bedöms ett program, *Kandidatexamen i italienska*. Det finns ett tydligt sammanhang och en helhetsorientering i utbildningen, genom att sambandet mellan delkurserna betonas och genom att språkfärdigheten är nära förbunden med den innehållsliga dimensionen. Förutom språk- och litteraturvetenskap ingår kurser i kultur och samhälle på både A- och B-nivå, och språkfärdigheten stöds bland annat av att studenterna kan studera utomlands under den 3:e terminen. Vi noterar också att det finns mobilitet i lärarkåren.

Det är en grundläggande utmaning att studenterna kommer med olika erfarenheter och kompetenser i förhållande till de olika kurserna, och att man på en och samma gång ska undervisa i grundläggande terminologi, metod och kritiskt tänkesätt.

Utbildningen lägger vikt vid att stärka studenternas motivation, reflektion och självständighet. Från och med B-nivån ska de själva välja litteratur och ämnen. Arbetet med ”peer feedback”, opposition, diskussion och försvar av eget arbete är både engagerande och befrämjande för lärandet.

Självvärderingen förmedlar styrkorna i språkutbildningen på ett utmärkt sätt. Man framhåller t.ex. att de studerande genom mötet med texter från andra kulturer och epoker får träning i att tänka kritiskt och kontextualisera, och att de på det viset når ökad självinsikt och kritisk samtidsförståelse.

Lärarkapaciteten är begränsad, vilket hänger naturligt ihop med att ämnet är litet vad gäller antalet studenter.

Praktikkurserna kan lyftas fram vad gäller relationen till arbetslivet, men inom ämnet menar man att det finns möjlighet för ytterligare utveckling.

Nedan återges Högskoleförordningens examensmål för kandidatexamen med korta kommentarer om måluppfyllelsen.

Kunskap och förståelse

Mål 1

För kandidatexamen skall studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls genom att man lägger stor vikt vid det vetenskapliga fundamentet i utbildningen. Den kännetecknas av en starkt helhetsorienterad genomgång av språk- och litteraturdelarna, med progression och sammanbindande element. T.ex. är språkfärdighetsundervisningen knuten till textläsningen. Examensarbetet, liksom även oppositionen på en medstuderandes arbete, prövar de olika elementen inom målet.

Rekommendation

—

Färdighet och förmåga

Mål 2

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.

Bedömning

Målet uppfylls genom att utbildningen bygger upp en kompetens att formulera problem och att analysera och kritiskt diskutera metod. Även här är arbetet med opposition och försvar grundläggande (jfr även mål 6).

Flera textkurser arbetar med frågeställningar och kritisk undersökning som förberedelse. I språkvetenskap och lexikografi arbetar man med textkorpus och kritisk tolkning av information, och i seminariepresentationer arbetar man med problem- och processmedvetande. Även här är peer feedback/opposition samt diskussion/försvar goda verktyg.

De studerandes varierande bakgrund kan medföra utmaningar i fråga om att hitta rätt nivå.

Rekommendation

Utbildningen innehåller mitt- och slututvärderingar, men vi skulle vilja ha tydligare beskrivning av hur de studerande informeras om uppföljningen och hur de involveras i utvecklingen, i syfte att utveckla det kritiska tänkandet.

Mål 3

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar.

Bedömning

Målet uppfylls genom en progression i utbildningen med fokus på problemorientering fram mot det självständiga arbetet på D-nivå. Det är positivt att det finns möjlighet till friare val av ämnen från B-nivå, som ett medel att stödja de studerandes motivation och därmed också deras förutsättningar att slutföra arbetet. I självvärderingen framhåller man att utbildning i främmande språk stimulerar utvecklandet av kritiskt och självständigt tänkande genom att det ger inblickar i andra kulturer.

Rekommendation

Trots olika åtgärder tycks det vara ett problem att få studenterna att lämna in sina arbeten i tid. En idé skulle kunna vara att införa självständiga projektarbeten av mindre omfattning tidigare i utbildningen för att träna studenterna inför D-uppsatsen.

Mål 4

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

Bedömning

Målet uppfylls genom att det läggs stor vikt vid färdigheter i muntlig och skriftlig kommunikation, genom användning av olika muntliga och skriftliga former av framställning, genom progressionen, möjligheten till utlandsvistelse samt ett grundläggande fokus på ämnets profil som både färdighets- och innehållsämne.

Rekommendation

Vi stöder idén i självvärderingen om att införa en presentation på svenska av det självständiga arbetet varje termin. Detta ger möjligheter att komma i kontakt med en större grupp och öka den enskilda studentens medvetenhet om sin kunskap och kompetens som språkstuderande.

Mål 5

För kandidatexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Självvärderingen lyfter först fram den språkliga kompetensen som är den centrala delen av utbildningen. Till detta kommer olika generiska kompetenser. Man pekar på många olika slags yrken, praktikmöjligheter och tänkbara arbetsuppgifter för humanister och språkexperter, och det verkar som om de studerande ges goda möjligheter till medvetenhet om sina kompetenser.

Rekommendation

Självvärderingen framhåller att kontakten med kommande arbetsgivare kunde vara bättre, men detta kan vara problematiskt att åstadkomma

för ett litet ämne. Vi ser positivt på förslaget att låta även studenter på fristående kurser på högre nivåer ta del av Språkvetarprogrammets yrkesanknutna verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål 6

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter.

Bedömning

I självvärderingen framhåller man den interkulturella aspekten, kulturmöten, samhällsfrågor och etiska aspekter som examineras framför allt i delkurserna i Italiens kultur och samhälle, men också i litteraturkurserna. Man har också teman som sociala och personliga relationer, fördomar, diskriminering, massmedier m.m. i konversationsövningar. Målet uppnås inom ramen för hela utbildningen, men inte nödvändigtvis inom de enskilda kurserna.

Rekommendation

—

Mål 7

För kandidatexamen skall studenten visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används.

Bedömning

Målet uppfylls genom att de studerande möter texter från en annan kultur och andra epoker, och därigenom tränas i kritiskt tänkande och kontextualisering i förhållande till teman som makt, språk och socialgrupp. Detta bidrar både till ökad självinsikt och kritisk samtidsförståelse.

Vi ser det som positivt att självvärderingen lyfter fram frågan om ansvar baserat på interkulturell kontextualisering som något centralt för humaniora i allmänhet och språkämnen i synnerhet.

Rekommendation

—

Mål 8

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

Bedömning

Målet uppfylls t.ex. genom att de studerande har viss frihet när det gäller val av ämnen på B-nivå och att man utgår från de studerandes reflektioner i samband med kursutvärderingar. Vi ser särskilt positivt på att man i varje kurs ställer konkreta frågor till var och en om deras förkunskaper, antal arbetstimmar per vecka och vilket utbyte studiet har gett.

Rekommendation

Reflektionsmomentet kan göras ännu mer explicit vid utvecklingen av den muntliga och skriftliga kompetensen eller genom ett systematiskt stöd i form av en loggbok.

Aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens samt lärarkapacitet.

Bedömning

Italienska är ett litet ämne med få anställda, så man bör så mycket som möjligt utnyttja samarbetet med andra ämnesmiljöer (jfr t.ex. franska) och institutioner. Det finns goda möjligheter till pedagogisk kompetensutveckling.

Utbildningens kontinuerliga uppföljning och utveckling

Bedömning

Man sammanställer kursrapporter med studentsynpunkter från kursutvärderingarna. Lärarna möts och diskuterar utbildningsfrågor. Här skulle man kunna involvera studenterna i högre grad.

Ytterligare aspekter

Här görs en samlad bedömning av följande aspekter:

- internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas,
- jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen,
- utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv,
- att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen,

- det finns en tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö för alla studenter

Internationaliseringen är tydlig i utbildningen, bl.a. genom en integrerad studievistelse i Italien, och ett välfungerande och mycket utnyttjat Erasmus-utbyte med resestipendier.

Hållbarhetsperspektivet främjas genom användningen av digitala kompendier och genom minimerat antal undervisningsdagar för att hålla nere resandet. Det sistnämnda kan dock ha en dålig effekt när det gäller studiemiljön.

Jämlikhets- och jämställdhetsfrågor tas upp som en integrerad del av kurserna och möjliggör jämförelser mellan italienska och svenska förhållanden, exempelvis i form av analys av italienska medier.

Studenterna ges möjlighet till inflytande över sin utbildning. Under platsbesöket framkom att viss litteratur bytts ut efter önskemål.

Bilaga 1: Underlag till bedömargruppen

Bilaga 2: Program platsbesök, den 20–24 april 2020